

**Звіт про кількість дефолтів серед клієнтів РА «Експерт-Рейтинг»
за рівнями Національної рейтингової шкали за період
з 1 липня 2015 року по 31 грудня 2015 року:**

Рівні Національної рейтингової шкали:	uaAAA	uaAA	uaA	uaBBB	uaBB	uaB	uaCCC	uaCC	uaC
Кількість дефолтів:				1					

**Пояснення обставин дефолту ПАТ «Банк Національні Інвестиції»
у відповідності до вимог «Правил визначення уповноваженим рейтинговим агентством
рейтингової оцінки за Національною рейтинговою шкалою»**

РА "Експерт-Рейтинг" вважає, що датою дефолту ПАТ "Банк Національні Інвестиції" є дата прийняття рішення НБУ про ліквідацію банку. НБУ прийняв рішення про ліквідацію банку 01.12.2015 року Постановою Правління № 853. Але повідомляємо Вам, що НБУ прийняв рішення про віднесення банку до категорії неплатоспроможних 17 вересня 2015 року. Відповідне рішення було оформлене постановою Правління НБУ № 613 від 17.09.2015 р. Введення тимчасової адміністрації до банку не означає, що він повністю припиняє виконувати свої зобов'язання за рахунок власних активів, тобто дефолт, визначений у тій формі, в якій він описаний у Постанові КМУ №665 від 26.04.2007 року — *«Дефолт – виплата відсотків і основної суми за борговими зобов'язаннями позичальника припинена без досягнення згоди з кредиторами щодо реструктуризації заборгованості до настання строку платежу»*, — не обов'язково відбувається. Втім, щоб уникнути дискусії з НКЦПФР з питань часу настання дефолту, РА «Експерт-Рейтинг» подає власні пояснення відповідно до Правил рейтингування до 17.03.2016 включно, тобто не пізніше 6 місяців із дати введення тимчасової адміністрації до ПАТ «Банк Національні Інвестиції».

Події, які відбувались до прийняття рішення про ліквідацію банку

Протягом 2015 року РА "Експерт-Рейтинг" провів 5 рейтингових дій із оновлення довгострокового кредитного рейтингу ПАТ "Банк Національні Інвестиції" (всі рейтингові дії відображено у системі розкриття інформації НКЦПФР) та персональній сторінці ПАТ "Банк Національні Інвестиції" на сайті РА "Експерт-Рейтинг" (<http://expert-rating.com/rus/rating-list-individualnye-reitingi-kreditnye-reitingi-bankov-ao-bank-nacionalnye-investicii/>):

- 23.02.2015 року довгостроковий кредитний рейтинг оновлено на рівні uaBBB+;
- 12.06.2015 року довгостроковий кредитний рейтинг оновлено на рівні uaBBB+;
- 31.08.2015 року довгостроковий кредитний рейтинг оновлено на рівні uaBBB+;
- 17.09.2015 року довгостроковий кредитний рейтинг знижено до спекулятивного рівня uaCCC-;
- 03.12.2015 року відкликання кредитного рейтингу.

За стандартною процедурою РА "Експерт-Рейтинг" для банків із рейтингом не вище uaAA-, разом зі звітністю перед оновленням рейтингу банк подає звернення на ім'я голови рейтингового комітету, в якому надає інформацію щодо стану проблемності. Відповідний лист від ПАТ "Банк Національні Інвестиції" було надано до РА "Експерт-Рейтинг". Відповідно до листа №3112/01 від 19/08/2015, ПАТ "Банк Національні Інвестиції" не було визнано проблемним, банк дотримувався всіх нормативів НБУ, банк начебто своєчасно і у повному обсязі виконував свої зобов'язання. Окремо слід зазначити, що зміст наданого банком листа частково стає текстом з оновлення рейтингу, а текст оновлення рейтингу був акцептований банком письмово 31 серпня 2015 року. У разі, якщо ситуація у банку змінилась за час підготовки тексту з оновлення рейтингу (з 19.08.2015 до 31.08.2015), за умовами договору Банк мав повідомити про це агентство під час акцепту, але банк просто акцептував надане йому для ознайомлення оновлення рейтингу від 31.08.2015.

17 вересня 2015 року НБУ оприлюднив на власному Web-сайті у мережі Інтернет наступне повідомлення:

17.09.2015

прес-реліз

Національний банк України прийняв рішення про віднесення Публічного акціонерного товариства "Банк "Національні інвестиції" до категорії неплатоспроможних. Про це йдеться в постанові Правління Національного банку від 17 вересня 2015 року № 613.

Непрозорість цілої низки операцій банку та стрімке суттєве скорочення ліквідних коштів стали причиною віднесення його до категорії проблемних та введення в банк куратора.

Після цього було встановлено факти невідображення ПАТ "Банк "Національні інвестиції" у бухгалтерському обліку документів клієнтів, що не виконані у встановлений законодавством строк. Через це, згідно з пунктом 3 частини першої статті 76 Закону України "Про банки і банківську діяльність" Національний банк України зобов'язаний прийняти рішення про віднесення банку до категорії неплатоспроможних.

За словами першого заступника Голови Національного банку Олександра Писарука, банки з непрозорою структурою власності найчастіше потрапляють до ФГВФО саме через проведення ризикових та непрозорих операцій, які в результаті приводять до втрати ліквідності.

Національний банк з особливою увагою відслідковує операції банків з непрозорою структурою власності. Крім того, варто зазначити, що Фонд гарантування вкладів може визнати нікчемними операції банку, якщо буде доведено, що вони спричинили погіршення фінансового стану установи або настання її неплатоспроможності.

Джерело: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=21722563

Агентство звернулося до банку за роз'ясненнями та отримало запевнення, що звітність банку є вірною, а банк може повернутися до стану "платоспроможного" після того, як акціонери банку докапіталізують його. Враховуючи вищевикладене та той факт, що на той момент НБУ вже переводив до групи платоспроможних банк ПАТ «АСТРА БАНК, в якому працювала тимчасова адміністрація, РА "Експерт-Рейтинг" прийняло рішення про зниження рейтингу до спекулятивного рівня uaССС-: *«Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaССС характеризується дуже низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Потенційна вірогідність дефолту».*

Приймаючи таке рішення, агентство враховувало той факт, що при використанні рейтингів у регулюванні має значення, чи не є рейтинг вищим за uaBB+, а також той факт, що правила та процедури ФГВФО не передбачають інформування громадськості про стан роботи тимчасової адміністрації та про процеси пошуку інвестора для банків, які НБУ визнав неплатоспроможними. Тобто точно визначити вірогідність повернення банку на ринок було неможливо, але така вірогідність, на думку членів рейтингового комітету, була дуже низькою, що відображено у значенні низького рейтингу ПАТ "Банк Національні Інвестиції". Рейтинговий комітет на той час також вирішив утриматися від звинувачень банку у формуванні недостовірної звітності, що фактично зробив НБУ, оскільки на той час відразу кілька "неплатоспроможних" банків вели судові спори про правомірність надання їм статусу неплатоспроможних.

Після того, як НБУ прийняв рішення про ліквідацію ПАТ "Банк Національні Інвестиції", 3 грудня 2015 року Комітет прийняв рішення про відкликання його довгострокового кредитного рейтингу.

Фактори, які доводять подання банком в агентство недостовірної інформації

1. Відповідно до умов договору між РА "Експерт-Рейтинг" та ПАТ "Банк Національні Інвестиції", банк повинен був відразу повідомити агентство про появу факторів, які погіршують його фінансовий стан та ускладнюють виконання ним зобов'язань перед клієнтами та кредиторами. Але виходячи із офіційної інформації НБУ, станом на 17.09.2015 він не тільки цього не зробив, а вже знаходився у тому стані, в якому він не виконував зобов'язання перед окремими клієнтами.

2. Лист банку від 19.08.2015 чітко і ясно вказує нам, що банк начебто виконує всі зобов'язання перед клієнтами та кредиторами. Зміст листа також підтверджено відповідальним співробітником

банку, якій акцептував текст оновлення рейтингу 31.08.2015 року. Оскільки процес проведення перевірки банку, визнання його проблемним, та потім визнання його неплатоспроможним в НБУ не є швидким і не вкладається у 3 тижні, то у агентства є всі підстави стверджувати, що у своєму листі від 19.08.2015 року банк надав невірну інформацію із метою уникнення зниження довгострокового кредитного рейтингу до спекулятивного рівня. А вже потім 31.08.2015 під час акцептування тексту оновлення рейтингу банк ввів в оману членів рейтингового комітету, які приймали рішення про оновлення рейтингу.

3. У своїй офіційній інформації від 17.09.2015 року НБУ зазначає, що було встановлено факти невідображення ПАТ "Банк "Національні інвестиції" у бухгалтерському обліку документів клієнтів, що не виконані у встановлений законодавством строк. В такому випадку банк уникав витрат ліквідних активів на виконання зобов'язань клієнтів, що просто викривляло нормативи ліквідності банку, в т.ч. ті, на основі яких члени рейтингового комітету приймали рішення про оновлення рейтингу. Оскільки акціонери банку ПАТ "Банк "Національні інвестиції" не зверталися до суду із вимогою визнати Постанову правління НБУ №613 від 17.09.2015 недійсною, а також не прийняли участь у докапіталізації банку, то висновки, які опублікував НБУ 17.09.2015 щодо викривлення бухгалтерської звітності, є достовірними.

Таким чином, протягом 2015 року, а саме у серпні 2015 року ПАТ "Банк "Національні інвестиції" передав агентству недостовірну інформацію із метою уникнення процесу зниження кредитного рейтингу до спекулятивного рівня. Перевірка такої інформації не є у компетенції рейтингових агентств або НКЦПФР. Відповідно до діючого законодавства тільки аудитор банку або НБУ мають можливість перевірити адекватність фінансової та статистичної звітності банку, правильність розрахунку його нормативів, і головне — коректність відображення операцій банку у звітності.